

Krzysztof Parzych

Akademia Pomorska
Słupsk

**ZASIĘG PRZESTRZENNY WAKACYJNYCH DESTYNACJI
TURYSTYCZNYCH MŁODZIEŻY NA PRZYKŁADZIE
UCZNIÓW LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH
ZE SŁUPSKA I CZĘSTOCHOWY**

**YOUTH HOLIDAY TOURISM DESTINATIONS
ON EXAMPLE OF SŁUPSK AND CZĘSTOCHOWA
HIGH SCHOOLS TRIPS**

Zarys treści: W artykule przeanalizowany został zasięg przestrzenny wakacyjnych destynacji turystycznych młodzieży na przykładzie uczniów liceów ogólnokształcących ze Słupska i Częstochowy, z uwzględnieniem wyjazdów krajowych i zagranicznych.

Słowa kluczowe: przestrzeń turystyczna, młodzież licealna
Key words: tourism destination, high schools students

Wprowadzenie

Wakacje letnie są głównym okresem aktywności turystycznej społeczeństwa. Dogodne warunki pogodowe w połączeniu z największą ilością czasu wolnego (w związku z urlopami wypoczynkowymi oraz okresem przerwy w zajęciach dydaktycznych) skłaniają do wyjazdów nie tylko o charakterze krajoznawczym, ale również do uczestniczenia w turystyce pobytowej. Lepsza w okresie wakacyjnym dostępność wielu atrakcyjnych turystycznie miejscowości i regionów zarówno w Polsce, jak i za granicą skłania również do częstszych w tym okresie podróży. Wynika to z faktu, że wiele miejscowości ma walory turystyczne i recepcyjne odpowiednie do uprawiania turystyki przede wszystkim w sezonie wakacyjno-urlopowym. W związku z tym w okresie wakacji mobilność turystyczna ludności jest największa, a wraz z nią najszerzy jest zasięg przestrzenny podejmowanych podróży. Na tle społeczeństwa najaktywniejsza pod względem mobilności turystycznej jest grupa młodzieży szkolnej, co potwierdzają wskaźniki aktywności oraz frekwencji turystycznej, wyliczone przez badaczy tego zagadnienia w kraju (Łaciak 2001, 2003,

A

Liczba wyjazdów

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5-6
- 7-8
- 9-10
- 11
- 12-15
- 16-22

0 25 50 100 150 200 250 km

Ryc. 1. Rozkład przestrzenny krajowych wyjazdów turystycznych młodzieży licealnej Słupska (A) i Częstochowy (B) w okresie wakacji letnich 2001 roku

Fig. 1. The spatial arrangement of the national touristic departures of the Słupsk (A) and Częstochowa (B) high school students during summer holidays 2001

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

B

Liczba wyjazdów

- 1
- 2-3
- 4-5
- 6-8
- 9-10
- 11-13
- 14-16
- 17-33
- 34-46
- 47-63

0 25 50 100 150 200 250 km

2005, Lubowicz 1990, 1996, 1999, Wartecka 2001, Sołtysik 2002, Łopaciński 1989, 1990, Matczak 1994, 1996, Mentuch, Treder-Mentuch 2000 i inni) i za granicą (Abdel-Ghaffar 1992, Bywater 1993, Carr 2002, Garibaldi, Reborra 1995, Horak, Crnković, Mikacić 1989, Manriquez, Fawaz Fernandez 2003, Richards, Wilson 2003, 2004, Seekings 1998 oraz inni).

W artykule przedstawiono analizę zasięgu przestrzennego wakacyjnych destynacji turystycznych młodzieży licealnej zamieszkującej dwa miasta: Słupsk i Częstochowę. Wybór tych miast był celowy i podyktowany próbą określenia wpływu determinanty środowiskowej (odmiennych cech geograficznych środowiska zamieszkania młodzieży) na przestrzeń turystyczną podejmowanych przez młodzież podróży. Terminu destynacja używa się w odniesieniu do docelowych miejsc migracji turystycznych. Jego użycie jest spowodowane brakiem jednoznacznego odpowiednika w polskiej literaturze z zakresu geografii turystyki.

Badania przeprowadzono metodą ankietową. Miały one charakter losowy, warstwowy i proporcjonalny. Operat losowania wyniósł ogółem 1962 osoby, w tym 1412 z Częstochowy i 550 ze Słupska. Miejscem badań były wszystkie państwowe licea ogólnokształcące funkcjonujące w roku szkolnym 2001/2002 w Słupsku i Częstochowie. Zasięg przestrzenny podróży wakacyjnych obu badanych populacji młodzieży określono na podstawie miejscowości docelowych wyjazdów turystycznych krajowych i zagranicznych w okresie wakacji letnich w 2001 roku.

Analiza mapy zasięgu przestrzennego krajowych wyjazdów turystycznych młodzieży licealnej ze Słupska i Częstochowy wskazuje na wysoki stopień ich koncentracji w najatrakcyjniejszych pod względem turystyczno-krajoznawczym miejscowościach i regionach Polski, a także w najbliższych okolicach miejsc zamieszkania. Mapy wakacyjnej przestrzeni turystycznej obu badanych populacji wskazują na znaczne zróżnicowanie liczby miejscowości odwiedzonych w okresie wakacji letnich, jak również natężenia wyjazdów do poszczególnych miejscowości i regionów turystycznych w Polsce i za granicą.

Młodzież licealna ze Słupska odwiedziła w trakcie swoich wakacyjnych podróży w 2002 roku 252 miejscowości, z tego 176 (69,8%) na obszarze Polski oraz 76 (30,2%) za granicą. Spośród 589 wyjazdów 408 (69,3%) stanowiły wyjazdy krajowe, natomiast 181 (30,7%) wyjazdy zagraniczne. Najwięcej podróży odbyto do miejscowości w najbliższych okolicach Słupska i innych miejscowości podregionu słupskiego (ryc. 1A). Ich duży udział wśród wyjazdów wakacyjnych może wynikać z bliskości bardzo atrakcyjnych pod względem wypoczynkowym miejscowości nadmorskich, które w sezonie wakacyjno-urlopowym są najczęściej odwiedzane w Polsce. Ogółem w podregionie słupskim odwiedzono 54 miejscowości, do których było skierowanych 28,3% wszystkich wyjazdów krajowych badanej populacji młodzieży. Najczęściej odwiedzane w tej grupie były kąpieliska nadmorskie: Ustka (22 wyjazdy), Łeba (8), Jarosławiec (10) oraz ośrodki nad jeziorami, zwłaszcza Koczala na Pojezierzu Bytowskim (8).

Obserwacje autora badań dotyczące liczby wizyt w miejscowościach nadmorskich mieszkańców Słupska pozwalają przypuszczać, że liczba deklarowanych wyjazdów młodzieży słupskiej do miejscowości nadmorskich w okresie wakacyjnym wydaje się znacznie zaniżona. Jest to prawdopodobnie wynikiem nieuwzględniania

jednodniowych wyjazdów bez noclegu do Ustki i innych miejscowości nadmorskich podregionu słupskiego wśród wyjazdów o charakterze turystycznym. Fakt powyższy znajduje swoje uzasadnienie naukowe, ponieważ w terminologii badań ruchu turystycznego jako wyjazdy turystyczne traktowane są te, które połączone są z co najmniej jednym noclegiem poza miejscem zamieszkania¹.

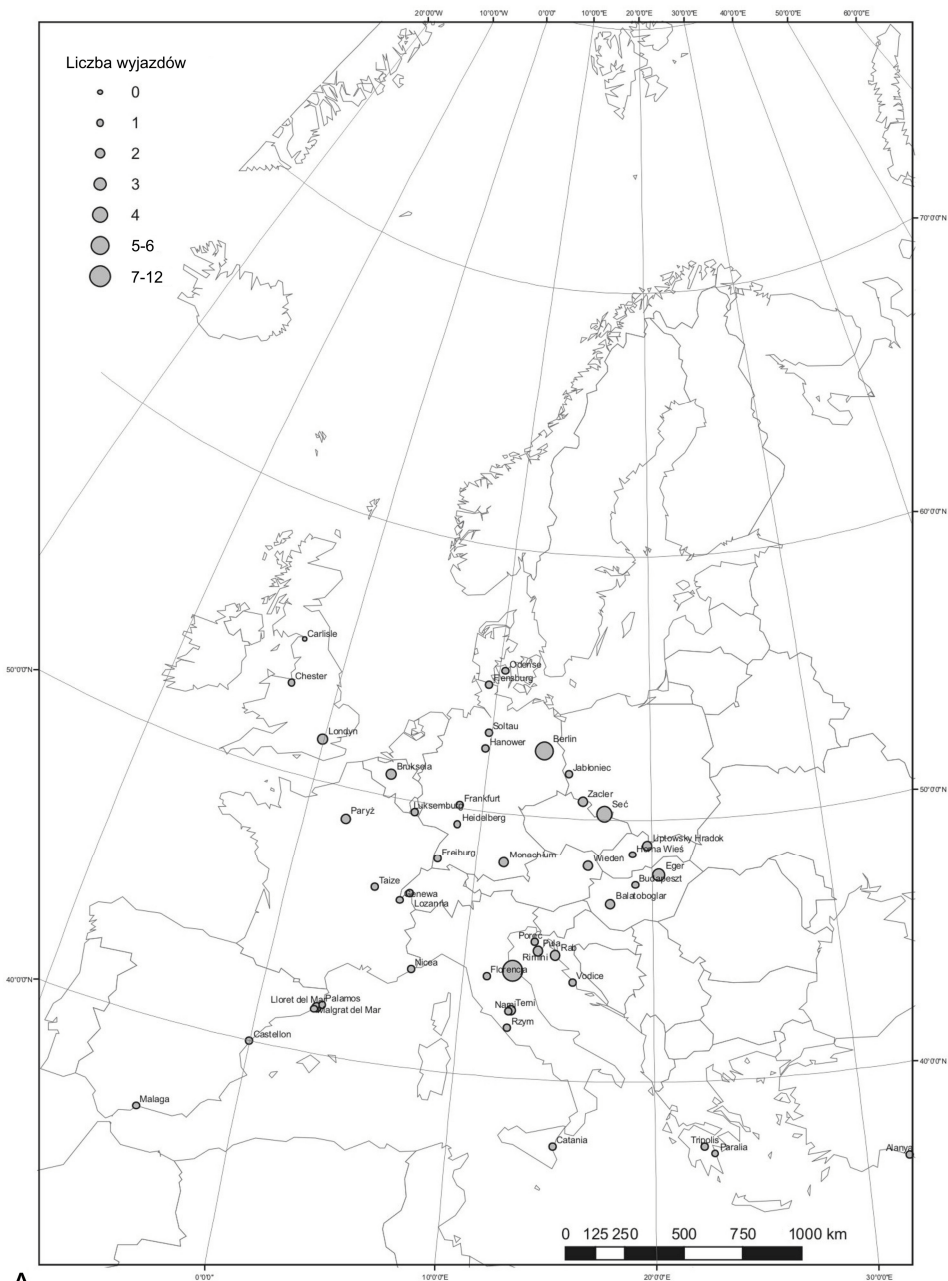
Oprócz kąpielisk nadmorskich w podregionie słupskim (dawnym województwie słupskim) młodzież najczęściej odwiedzała: Lębork, Krzynię, Główny, Potęgowo, Kępice, Kołczygłowy, Warcino, Czarną Dąbrówkę oraz miejscowości Pojezierza Bytowskiego i Wysoczyzny Polanowskiej: Ceromin, Bytów, Tuchomie, Miastko, Łupawsko, Kłaczno, Studzienice. W grupie tych miejscowości znalazły się zarówno atrakcyjne ośrodki wypoczynkowe położone nad jeziorami, jak i znacznie mniej znane miejscowości, niejednokrotnie pozbawione jakichkolwiek walorów turystyczno-krajoznawczych oraz wypoczynkowych (Potęgowo, Kołczygłowy, Kępice, Czarna Dąbrówka). Obecność tych miejscowości należy wiązać prawdopodobnie z wyjazdami do miejscowości zamieszkiwania rodzin, krewnych lub znajomych. Stosunkowo duży udział wyjazdów młodzieży słupskiej w najbliższe okolice miejsca zamieszkania jest efektem z jednej strony dobrej dostępności czasowo-przestrzennej atrakcyjnych pod względem wypoczynkowym miejscowości nadmorskich, a z drugiej względów ekonomicznych. Duża grupa osób, nie dysponując odpowiednimi środkami finansowymi do realizacji bardziej atrakcyjnych podróży, kompensowała sobie ich brak wyjazdami do rodziny oraz znajomych.

Drugi pod względem liczby podróży obszar destynacji turystycznej młodzieży słupskiej stanowiły góry. Odwiedziła ona w badanym okresie 32 miejscowości górskie, do których skierowała 70 podróży. Stanowiło to 17,2% wszystkich jej wakacyjnych wyjazdów krajowych (ryc.1A). Najczęściej odwiedzanymi miejscowościami były: Zakopane (12 wyjazdów), Zawoja (10) oraz Szklarska Poręba (5), a pasmami górskimi Tatr (Zakopane, Poronin, Białka Tatrzańska, Biały Dunajec), obszar Beskidu Śląskiego i Żywieckiego (Zwardoń, Wisła, Ustroń, Żywiec, Istebna, Zawoja, Szczyrk), Sudety (Karpacz, Szklarska Poręba, Kamienna Góra, Kowary, Jelenia Góra, Srebrna Góra) i Beskid Sądecki (Krynica, Tylicz, Żegiestów, Rytro, Piwniczna). Wyjazdy w góry były w większości wyjazdami długookresowymi (tab. 1).

Wśród pozostałych miejscowości krajowych częstszym celem wyjazdów były atrakcyjne pod względem turystyczno-krajoznawczym duże miasta, położone poza głównymi szlakami penetracji turystycznej – Warszawa (15 wyjazdów), Kraków (11), Gdańsk (8).

Młodzież licealna z Częstochowy odbyła w okresie wakacji letnich 2001 roku ogółem 1568 wyjazdów, z czego 1090 (69,5%) stanowiły wyjazdy krajowe, a 478 (30,5%) zagraniczne. W trakcie swoich podróży odwiedziła 343 miejscowości, w tym 307 na obszarze Polski i 112 zagranicznych w 31 krajach. Krajowe wyjazdy wakacyjne młodzieży częstochowskiej koncentrowały się na 3 zasadniczych obszarach (ryc. 1B).

¹ Terminologia turystyczna – zalecenia WTO, ONZ – WTO, Warszawa, Instytut Turystyki 1995, za: Wodejko 1997.

A

Ryc. 2. Mapa przestrzeni turystycznej wyjazdów zagranicznych młodzieży licealnej Słupska (A) i Częstochowy (B) w okresie wakacji letnich 2001 roku

Fig. 2. The touristic space map of the Słupsk (A) and Częstochowa (B) high school students departures abroad during summer holidays 2001

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

B

Tabela 1

Rozkład przestrzenny wakacyjnych wyjazdów turystycznych młodzieży licealnej ze Słupska i Częstochowy z uwzględnieniem wyjazdów krótko- i długoterminowych

Table 1

The spatial arrangement of the holiday touristic departures of the high school students from Słupsk and Częstochowa taking under consideration short- and long-term departures

Główne kierunki wyjazdów	Wyjazdy długookresowe (% ogółu wyjazdów)		Wyjazdy krótkookresowe (% ogółu wyjazdów)	
	młodzież licealna Słupska	młodzież licealna Częstochowy	młodzież licealna Słupska	młodzież licealna Częstochowy
Okolice miejsca zamieszkania	16,7	8,3	35,1	30,8
Wybrzeże	5,6	21,3	15,1	14,9
Pojezierza	6,7	6,7	3,3	1,9
Góry	13,5	15,6	6,6	8,9
Atrakcyjne miasta	12,0	6,9	21,6	16,9
Pozostałe miejscowości	8,6	9,4	5,0	14,8
Wyjazdy zagraniczne	36,9	31,8	13,3	11,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Obszarem największej koncentracji wyjazdów był makroregion Pobrzeża Bałtyku, gdzie odwiedzone 47 miejscowości w trakcie 343 wyjazdów, co stanowiło 31,5% wszystkich krajowych wyjazdów wakacyjnych. Największą popularnością wśród młodzieży częstochowskiej cieszyły się: Łeba (46 wyjazdów), Międzywodzie (28), Kołobrzeg (28), Władysławowo (26), Ustka (25), Międzyzdroje (21), Darłówko (13) i Krynica Morska (12). W rozmieszczeniu nadmorskich destynacji turystycznych tej grupy dają się zatem zauważyć trzy obszary koncentracji (ryc. 1B). Pierwszy z nich to obszar Zatoki Gdańskiej – Władysławowo, Jastarnia, Jurata, Chałupy, Puck, Żelistrzewo, Swarzewo, drugi wyznaczała środkowa część pobrzeża z Łebą, Ustką, Rowami, Jarosławcem i Darłówkiem, a trzeci, najliczniej odwiedzany, obejmował miejscowości Pobrzeża Szczecińskiego: Międzyzdroje, Kołobrzeg, Kamień Pomorski, Międzywodzie, Darłowo, Sianożęty, Pobierowo, Dąbki, Pogorzelić, Dźwirzyno, Niechorze, Mrzeżyno, Dziwnów, Rewal. Wyjazdy do miejscowości nadmorskich były głównie wyjazdami długookresowymi, o charakterze pobytowym.

Kolejny obszar destynacji wakacyjnych wyjazdów turystycznych młodzieży częstochowskiej stanowiły miejscowości górskie (ryc. 1B). Odwiedzono 63 takie miejscowości w trakcie 234 wyjazdów, co stanowi 21,5% wyjazdów wakacyjnych tej grupy. Najczęściej wyjeżdżano do Zakopanego (63 wyjazdy). Z innych miejscowości

ści częściej odwiedzane w Tatrach były: Biały Dunajec (7 wyjazdów), Murzasichle, Żegiestów, Bukowina Tatrzańska (po 3) oraz w Beskidzie Śląskim i Żywieckim – Wisła (12), Rycerka Górna (8), Brenna, Międzybrodzie, Szczyrk, Istebna (po 4), Żywiec (3). Znacznie rzadziej celem wyjazdów były miejscowości w Sudetach. Większość wyjazdów w tym regionie była skierowana do miejscowości położonych na ziemi kłodzkiej: Międzygórza, Łącka Zdroju, Długopola Zdroju, Kłodzka, Przerzeczyna Zdroju, Kudowy Zdroju, Radkowa oraz do miejscowości karkonoskich: Karpacza, Szklarskiej Poręby, Sosnowki.

W przeciwieństwie do młodzieży śląskiej znacznie rzadziej licealiści z Częstochowy odwiedzali okolice miejsca zamieszkania. Wyjazdy te stanowiły 14,4% (157) wszystkich krajowych podróży w okresie wakacyjnym. Ich miejscem były 42 miejscowości. Najczęściej wyjeżdżano do popularnych ośrodków wypoczynkowych Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej oraz położonych nad Wartą: Zawady (33 wyjazdy), Olsztyna (25), Poraja (13), Zabórza (7), Krzczowa (7).

Najmniejszym zainteresowaniem młodzieży licealnej z Częstochowy cieszyły się obszary pojezierne. Odwiedzono 43 miejscowości położone nad jeziorami. Liczba odwiedzin była jednak stosunkowo niewielka i stanowiła zaledwie 5,8% (63) wszystkich krajowych wyjazdów wakacyjnych tej grupy. Najwięcej miejscowości (16) odwiedzono na Pojezierzu Mazurskim i Suwalskim.

Z pozostałych miejscowości, do których wyjeżdżała młodzież częstochowska w okresie wakacji letnich 2001 roku, wydzielono grupę miejsc o wysokiej atrakcyjności turystycznej, położonych poza głównymi obszarami penetracji turystycznej, przyjmując za kryterium ich walory turystyczne w postaci zabytków architektury, wartości przyrodniczych bądź imprez kulturalnych i innych o znaczeniu ponadregionalnym. Wyjazdy takie stanowiły 10,7% wszystkich podróży młodzieży licealnej w tym okresie (ryc. 1B). Najczęściej odwiedzane były: Kraków (29 wyjazdów), Warszawa (16), Gdańsk (14), Wrocław (10). Pozostałe wyjazdy młodzieży w okresie wakacyjnym były znacznie rozproszone na obszarze całej Polski.

Istotny segment wakacyjnych destynacji turystycznych obu badanych populacji młodzieży stanowiły podróże zagraniczne. Ich kierunki rozpatrywano w ujęciu poszczególnych miejscowości i krajów, a następnie pogrupowano je według poszczególnych regionów turystycznych świata, zgodnie z podziałem zaproponowanym przez WTO.

Młodzież śląska odbyła w analizowanym okresie 181 takich podróży, co stanowiło około 30,7% ogółu jej wyjazdów. Miejscem odwiedzin było 76 miejscowości na obszarze 33 krajów. Analiza rozkładu przestrzennego tych podróży wskazuje na ich silną koncentrację w dwóch regionach: około 34% w krajach Europy Zachodniej – Niemcy (27), Anglia (7), Francja (6) oraz 39% w basenie Morza Śródziemnego – Włochy (27), Grecja (19), Hiszpania (15), Chorwacja (12). Ponad 15% wyjazdów było skierowanych do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (Czechy – 13, Węgry – 8, Słowacja – 6). Ponadto w grupie podróży zagranicznych znalazło się kilka do krajów pozaeuropejskich – USA, Kanady, Meksyku, Gruzji, Egiptu (ryc. 2A)

Równie duży udział w grupie destynacji wakacyjnych młodzieży częstochowskiej miały podróże zagraniczne. Stanowiły one – 30,5% ogółu wszystkich wyjazdów wakacyjnych tej grupy. Odwiedzono 112 miejscowości położonych na terenie

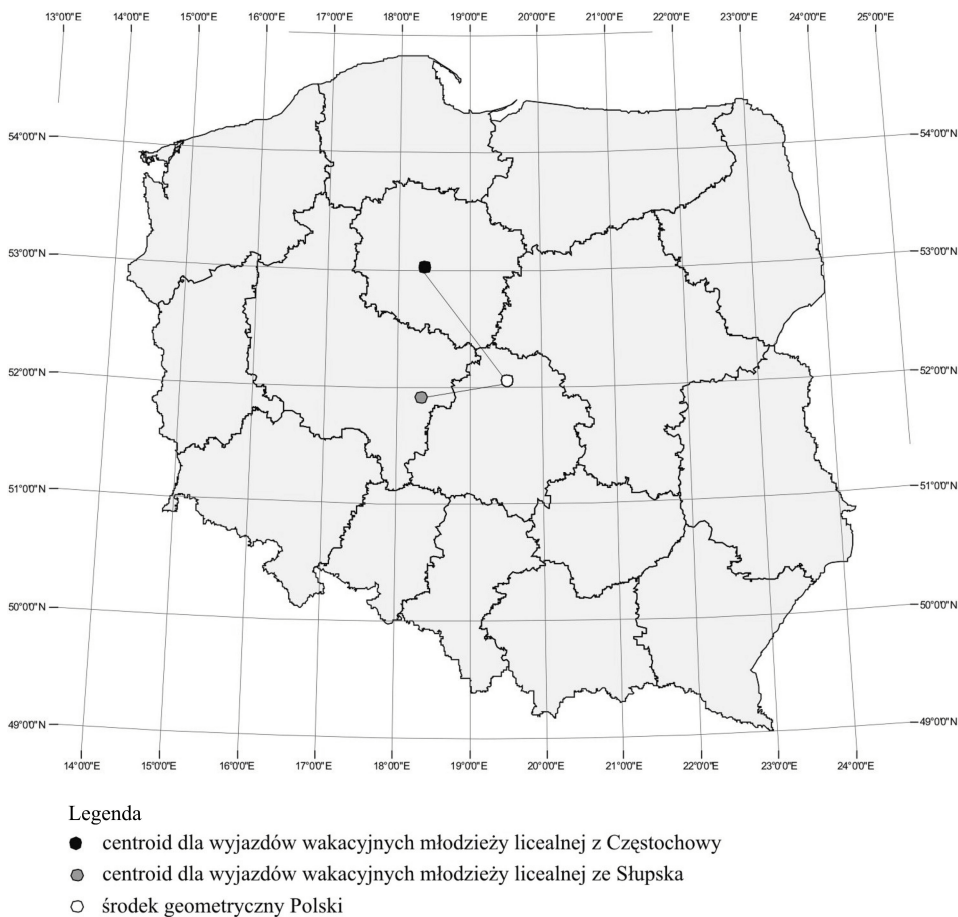
31 krajów (ryc. 2B). W rozkładzie przestrzennym podróży dają się zauważyć dwa bieguny. Pierwszy stanowią kraje ościenne – Czechy (34), Niemcy (28), Słowacja (17). Drugi, obejmujący znacznie większą liczbę wyjazdów, bo ponad 70,0%, stanowią państwa basenu Morza Śródziemnego, gdzie najczęściej odwiedzanymi krajami były Grecja (68 wyjazdów), Włochy (62), Chorwacja (60), i Hiszpania (42). Ponadto odwiedzone 9 krajów pozaeuropejskich, m.in. Dominikanę, Malesję, Singapur, Japonię.

Analiza zasięgu przestrzennego wakacyjnych podróży badanych grup młodzieży wskazuje, że czynnikiem w istotny sposób różnicującym przestrzeń turystyczną wyjazdów był czas trwania podróży. Wyjazdy krótkoterminowe (1-4 dni) były najczęściej związane z miejscowościami w najbliższej okolicy, natomiast długookresowe z podróżami zagranicznymi oraz odwiedzinami najatrakcyjniejszych turystycznie miejscowości w kraju, położonych w znacznej odległości od miejsca zamieszkania (tab. 1). Zależność ta dotyczyła w podobnym stopniu zarówno młodzieży słupskiej, jak i częstochowskiej.

Porównanie rozkładu przestrzennego wakacyjnych destynacji turystycznych młodzieży licealnej ze Słupska i Częstochowy wskazuje na pewne podobieństwa i różnice pomiędzy nimi. Charakterystyczne są znacznie większe różnice w destynacji wyjazdów krajowych oraz wysoki stopień podobieństwa destynacji podróży zagranicznych.

Różnice w kierunkach wakacyjnych podróży krajowych młodzieży wiążą się w znaczącym stopniu ze specyfiką położenia geograficznego obu miast. Młodzież słupska, mając w najbliższym sąsiedztwie miejsca zamieszkania atrakcyjne kurorty nadmorskie oraz ośrodki pojezierne, znacznie częściej wyjeżdżała w okolice miejsca zamieszkania. Rzadziej natomiast uczestniczyła w podróżach poza swój region. Młodzież częstochowska swoje podróże kierowała głównie do atrakcyjnych miejscowości nadmorskich oraz górskich polskiej części Karpat. W mniejszym stopniu odwiedzała natomiast okolice miejsca zamieszkania. Na podstawie takiego rozkładu przestrzennego miejscowości można wnioskować, że podróże pozostawały pod wpływem czynników ekonomicznych, skłaniających dużą część populacji (dotyczy to szczególnie młodzieży licealnej ze Słupska, w mniejszym Częstochowy) do wypoczynku w okolicy miejsca zamieszkania, a także czynnika kontrastowości krajobrazu zgodnie z „prawem przeciwieństw” Glücksmanna, wpływającego na częstsze odwiedziny obszarów nadmorskich i górskich przez młodzież licealną z Częstochowy oraz obszarów górskich przez młodzież licealną ze Słupska. Potwierdzeniem wpływu czynnika kontrastowości krajobrazu na zasięg przestrzenny podejmowanych przez obie badane populacje wyjazdów są wyniki testu chi kwadrat na zbieżność, którego poziom istotności wynosi $\pm 0,001$, i wskazują na znacznie wyższy udział w wyborach wakacyjnych destynacji turystycznych obszarów z krajobrazem kontrastującym z okolicami miejsca zamieszkania.

Na znaczne różnice w rozkładzie przestrzennym destynacji wyjazdów krajowych obu badanych populacji młodzieży wskazuje również rozmieszczenie centroidów wyznaczonych dla ogółu wyjazdów wakacyjnych obu badanych grup (ryc. 3). Centroid wykreślony dla destynacji wyjazdów młodzieży słupskiej jest wyraźnie wysunięty na północny zachód od środka geometrycznego Polski i położony znacznie

Ryc. 3. Rozmieszczenie centroidów wyjazdów młodzieży licealnej ze Słupska i Częstochowy w okresie wakacji letnich 2001 roku

Fig. 3. The centroids' arrangements of the departures of the high school students from Słupsk and Częstochowa during summer holidays 2001

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

bliżej miejsca zamieszkania młodzieży w porównaniu z położeniem analogicznego centroidu dla destynacji wyjazdów młodzieży częstochowskiej, który jest zlokalizowany bliżej środka geometrycznego Polski. Takie rozmieszczenie centroidów jest wynikiem większej liczby wyjazdów młodzieży słupskiej w okolice miejsca zamieszkania (do nadmorskich kąpielisk w regionie) oraz dwubiegunowego, o podobnych proporcjach liczby wyjazdów, rozkładu dominujących kierunków wyjazdów młodzieży częstochowskiej (góry-morze), którego efektem jest położenie centroidu blisko środka geometrycznego Polski.

Znacznie mniejsze różnice odnotowano w rozkładzie przestrzennym wakacyjnych podróży zagranicznych obu badanych populacji. Zarówno dla młodzieży słup-

skiej, jak i częstochowskiej w okresie wakacji letnich 2001 roku najatrakcyjniejsze pozostawały kraje Europy Śródziemnomorskiej oraz Zachodniej, w dalszej kolejności Europy Środkowo-Wschodniej. Inne obszary były odwiedzane sporadycznie.

Różnice w rozkładzie przestrzennym wyjazdów krajowych i podobieństwa rozkładu przestrzennego wyjazdów zagranicznych prowadzą do wniosku, że środowisko geograficzne pochodzenia turysty w większym stopniu oddziałuje na jego preferencje przestrzenne w turystyce krajowej, natomiast w mniejszym stopniu determinuje rozkład przestrzenny wyjazdów zagranicznych. Kierunki wyjazdów zagranicznych nawiązują do współczesnych trendów w rozmieszczeniu międzynarodowego ruchu turystycznego w Europie oraz do atrakcyjności poszczególnych krajów i regionów turystycznych Europy. Ponadto w destynacji wyjazdów krajowych istotnym czynnikiem – niewątpliwie różnicującym zasięg podróży – są: dostępność czasowo-przestrzenna miejsca oraz możliwości finansowe uczestników.

Literatura

- Abdel-Ghaffar A., 1992, *Youth Tourism*, Annals of Tourism Research 19, 4
- Bywater M., 1993, *The Youth and Student Travel Market*, EIU Travel and Tourism Analyst, 3
- Carr N., 2002, *A Comparative Analysis of the Behaviour of Domestic and International Young Tourists*, Tourism Management 23, 3
- Garibaldi M., Rebora L., 1995, *El Turismo de jóvenes en México*, BITS Información 120
- Horak S., Crnković S., Mikacić 1989, *Rozwój turystyki młodzieżowej w Chorwacji*, Problemy Turystyki 2, 44
- Lubowicz Z., 1990, *Turystyka młodzieży polskiej lat osiemdziesiątych: społeczne uwarunkowania*, Warszawa
- Lubowicz Z., 1996, *Turystyka młodzieży szkół ponadpodstawowych w 1995 roku*, Problemy Turystyki 1-4
- Lubowicz Z., 1999, *Badania wyjazdów turystycznych młodzieży szkół ponadpodstawowych*, Problemy Turystyki 2
- Łaciak J., 2001, *Aktywność turystyczna dzieci i młodzieży w 2000 roku*, Warszawa
- Łaciak J., 2003, *Aktywność turystyczna dzieci i młodzieży w 2002 roku*, Warszawa
- Łaciak J., 2005, *Aktywność turystyczna dzieci i młodzieży w 2004 roku*, Warszawa
- Łopaciński K., 1989, *Aktywność turystyczna polskich studentów w 1988 roku*, Problemy Turystyki 3, 45
- Łopaciński K., 1990, *Aktywność turystyczna młodzieży akademickiej*, Warszawa
- Manriquez M.T., Fawaz Fernandez P., 2003, *Turismo juvenile*, Santiago
- Matczak A., 1994, *Percepcja przestrzeni turystycznej Polski przez zamiejscową młodzież akademicką studiującą w Łodzi*, Turyzm 4, 1
- Matczak A., 1996, *Percepcja regionalnej przestrzeni turystycznej przez uczniów szkół licealnych Łodzi*, Turyzm 6, 1
- Mentuch A., Treder-Mentuch A., 2000, *Turystyka młodzieżowa w świetle wyników badań młodzieży szkół średnich*, Gdańsk
- Richards G., Wilson J., 2003, *Today's Youth Tourists: Tomorrow's Global Nomads? New Horizons in Independent Youth and Student Travel*. Amsterdam: International Student Travel Confederation and Arnhem: Association of Tourism and Leisure Education
- Richards G., Wilson J., 2004, *The Global Nomad: Backpacker Travel in Theory and Practice*, Clevedon

- Seekings J., 1998, *The Youth Travel Market*, Travel and Tourism Analyst 5
- Sołtysik M., 2002, *Aktywność rekreacyjno-turystyczna a czas wolny młodzieży szkolnej Wrocławia*, Człowiek i Ruch 6 (2)
- Wartecka A., 2001, *Aktywność turystyczna młodzieży w świetle badań*, Roczniki Naukowe AWF Poznań
- Wodejko S., 1997, *Ekonomiczne zagadnienia turystyki*, Warszawa

Summary

The main subject of his article was the holiday tourism destinations analysis of two choosen cities youths groups from Słupsk and Częstochowa. For this purpose used the results of the questionnaire which was leaded in april and may of 2002 year in all government high schools in Słupsk and Częstochowa. This research let to describe the tourism destinations of the youths holiday countries and abroad trips. The characteristic of the youths holiday tourism destinations let to know important differences in the countries trips and likeness in foreign trips.

The differencessin the countries trips and likeness in foreign trips come to conclusion that the home environment most determine of the tourist preferences in country tourism destinations and less in the foreign tourism destinations. Besides it the important factor differentiated the tourism destination holiday trips are the time and space accessibility of tourism attractions and financial level.